

Številka: Up-844/16-20

U-I-14/20-2

Datum: 23. 1. 2020

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe A. B., C., ki ga zastopa Odvetniška družba Završek & Šnajder, o. p., d. o. o., Ljubljana, na seji 23. januarja 2020

sklenilo:

1. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 40242/2011 z dne 16. 6. 2016 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. I Kp 40242/2011 z dne 20. 1. 2016 in s sklepom Okrajnega sodišča v Ljubljani št. II Kr 40242/2011 z dne 17. 11. 2015 se sprejme v obravnavo.

2. Začne se postopek za oceno ustavnosti drugega odstavka 129.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 66/17 in 22/19), kolikor določa petnajstdnevni rok za vložitev predloga o nadomestitvi kazni zaporu s hišnim zaporom, ki teče od pravnomočnosti sodbe oziroma od zadnje vročitve, če je obsojencu oziroma zagovorniku prepis sodbe vročen po pravnomočnosti.

OBRAZLOŽITEV

1. Z izpodbijanim pravnomočnim sklepom je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrglo pritožnikov predlog za nadomestitev kazni treh mesecev zaporu s hišnim zaporom kot prepoznega. Vrhovno sodišče je zavrnilo zahtevo za varstvo zakonitosti, ki so jo zoper to odločitev sodišča vložili pritožnikovi zagovorniki.

2. Pritožnik med drugim zatrjuje kršitev pravice do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Meni, da je v drugem odstavku 129.a člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP) določeni petnajstdnevni rok za vložitev predloga za nadomestitev kazni zaporu s hišnim zaporom, ki teče od pravnomočnosti obsodilne sodbe, prekratek. Navedeni rok naj ne bi bil sorazmeren in naj bi onemogočal uresničevanje zakonske pravice. Pritožnik opozarja, da se lahko izvršitev kazni zaporu do

treh let z zaporom ob koncu tedna dovoli tudi na predlog obsojenca, ki že prestaja kazen zaporu. Z zaporom ob koncu tedna naj bi se omogočilo, da obsojenec še naprej dela ali se izobražuje in prebiva doma. Nastanek okoliščin, katerih obstoj je pogoj za odreditev hišnega zaporu (med drugim so to bolezen, invalidnost in ostarelost), pa naj bi bil še bolj nenadne narave kot obstoj okoliščin, ki pogojujejo odreditev zaporu ob koncu tedna. Okoliščine, ki utemeljujejo nadomestitev kazni zaporu s hišnim zaporom, se lahko pojavijo tudi med izvrševanjem zaporne kazni, na njih naj obsojenec ne bi mogel vplivati. Obsojenec, ki je bil obsojen na prostostno kazen do treh let in dela oziroma se izobražuje, naj bi bil tako v bistveno boljšem položaju kot obsojenec, ki mu je bila izrečena prostostna kazen do devet mesecev in je bolan, invalid ali starostnik. Pritožnik meni, da je takšna ureditev protiustavna, saj naj ne bi obstajal upravičen razlog za tako različno ureditev rokov za predlaganje obeh alternativnih načinov prestajanja zaporne kazni. Protiustavno naj bi bilo tudi stališče Vrhovnega sodišča v izpodbijani sodbi, da gre pri hišnem zaporu in zaporu za konec tedna za različni ureditvi, ki utemeljujeta različno obravnavanje. Vrhovno sodišče naj ne bi upoštevalo svojega stališča iz sodbe št. I Ips 6547/2011 z dne 18. 9. 2014, po katerem velja rok za vložitev predloga za alternativno izvršitev kazni iz drugega odstavka 129.a člena ZKP samo v primeru vložitve predloga pred nastopom kazni, ne pa tudi, če je obsojenec zaporu kazen že nastopil.

3. Vrhovno sodišče je v izpodbijani sodbi zavzelo stališče, da je treba drugi odstavek 129.a člena ZKP razlagati v kontekstu specialnih določb tretjega in četrtega odstavka 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 109/12 in 54/15 – v nadaljevanju ZIKS-1). Iz teh določb naj bi izhajalo, da lahko obsojenec vloži predlog za izvršitev kazni zaporu z zaporom ob koncu tedna tudi med prestajanjem zaporne kazni. Člen 12a ZIKS-1, ki ureja hišni zapor, pa naj tega ne bi določal. Niti v 129.a členu ZKP niti v 86. členu Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17 – KZ-1) naj ne bi bilo pravne podlage, ki bi omogočala razlago, da bi obsojenec lahko vložil predlog za nadomestitev kazni zaporu s hišnim zaporom tudi po preteku petnajstdnevnega roka po pravnomočnosti sodbe. Vrhovno sodišče je zavzelo stališče, da pritožniku zaradi različnosti rokov za vložitev predloga niso bile kršene ustavne pravice. Ker naj bi za alternativne oblike prestajanja kazni zaporu veljali različni pogoji, naj bi zakonodajalec utemeljeno vzpostavil razlikovanja tudi v samih postopkih odločanja o tovrstnih predlogih obsojencev.

4. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. Presodilo bo, ali so bile z izpodbijanimi sodnimi odločbami kršene pritožnikove človekove pravice oziroma temeljne svoboščine (1. točka izreka).

5. V postopku obravnavanja ustavne pritožbe se je zastavilo vprašanje, ali je drugi odstavek 129.a člena ZKP, kolikor določa rok petnajst dni po pravnomočnosti sodbe za vložitev predloga za hišni zapor, v nasprotju z drugim odstavkom 14. člena Ustave. Vrhovno sodišče je na tej podlagi zavrglo pritožnikov predlog kot prepoznega. Po drugi strani pa je mogoče predlog za zapor ob koncu tedna po 12. členu ZIKS-1 vložiti tudi kasneje, med prestajanjem zaporne kazni. Zato je Ustavno sodišče na podlagi drugega

odstavka 161. člena Ustave in drugega odstavka 59. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) začelo postopek za oceno ustavnosti drugega odstavka 129.a člena ZKP, kolikor določa petnajstdnevni rok za vložitev predloga o nadomestitvi kazni zapora s hišnim zaporom, ki teče od pravnomočnosti sodbe oziroma od zadnje vročitve prepisa sodbe (2. točka izreka). Ustavno sodišče bo navedeno zakonsko ureditev presojalo zlasti z vidika skladnosti z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

6. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi druge alineje drugega odstavka 55.b člena in drugega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in dr. Katja Šugman Stubbs. Sodnik Marko Šorli je bil pri odločanju o tej zadevi izločen. Ustavno sodišče je odločitev sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik